

Danmarks rolle og fremtidige status i Irak

Af Mads Fleckner

FN-resolution 1546, der teknisk set danner baggrund for deployeringen af danske soldater i Irak, udløber i december 2005. Det mandat, der ligger til grund for vores tilstedeværelse skal genforhandles til sommer, og vi skal da beslutte, om hvorvidt vi skal fortsætte vores militære indsats i Irak og forlænge mandatet.

Valget kun et skridt på vejen

Det var et stort fremskridt, at der blev afholdt valg den 30. januar, og udarbejdelsen af en ny grundlov for Irak er et af de mange skridt, der skal tages for at bringe landet på fode.

Imidlertid forlægger der ingen konkret plan fra den danske regerings side om en tilbagetrækning af danske soldater. Ligeledes forelægger der heller ikke nogen dato for et ophør af troppedeltagelsen; end ikke en neddrøling af troppeaktiviteterne i Irak. Dette er problematisk i en tid, hvor Danmark i nu en årrække har været en del af en koalition som mange lokale Irakere betragter som en reel besættelsesmagt i deres land, samt i en tid, hvor det er uhyre vigtigt, at irakerne selv får indflydelse og medbestemmelse i deres eget land.

Krigen forkert håndteret

Socialdemokraterne mener, at krigen har været forkert håndteret fra starten, at våbeninspektørernes analyser og arbejde har været overhørt, og at det var foruroligende at gå uden om FN. Statsministerens udtalelse om, at der var masseødelæggelsesvåben i Irak var uheldig, og understreger blot, at offentligheden blev misinformeret.

Det må være indlysende, at målsætningen må være, at alle udenlandske styrker med tiden bliver trukket ud af landet samtidig med at irakiske sikkerhedsstyrker overtaget ansvaret for sikkerheden selv. Undervejs har man fået det indtryk, at regeringen blindt har ladet sig diktere af Bush-administrationen, og det ikke er lykkedes, at "vinde freden" som ellers har været det messende budskab fra koalitionen.

Tværtimod har besættelsen virket som en magnet på terrorister, og tusinder af fremmede statsborgere har nu taget ophold i Irak for, at deltage i oprøret mod det de ser som udenlandske besættelsesstyrker, og som Danmark er en del af. Frem for at "vinde freden" har man "vundet volden" i form af en ond spiral, der har drevet os ind i en konflikt med færre og færre løsningsmuligheder. Ifølge Lancet-rapporten, som er en af de mest troværdige, har krigen medført en overdødelighed på 200.000 blandt kvinder, børn og ældre. Koalitionen har bidraget til, at fostre den terrorisme, der dagligt gør livet utrygt for civile Irakere, og vi har en forpligtigelse til at hjælpe landet. Dette skal gøres ved at opbygge den civile infrastruktur og involvere Irakerne med at få trænet lokalt politi. Endvidere skal der skabes arbejdspladser, så irakerne selv bidrager med genopbygningen og får hævet levestandarden. Endvidere

burde Danmark gå foran med langt mere aktivt at hjælpe og støtte opbygningen af et retsvæsen, der skal sikre alle irakere retfærdighed og beskytte udsatte grupper såsom de mange etniske minoriteter i landet.

FN har mere goodwill

Det land, der førhen var mellemøstens mest sekulariserede land, er nu tvunget helt i knæ, og det er vigtigt, at man hjælper med at skabe retfærdig magtdeling i kraft af en demokratisk valgt regering, der deler og tilgodeser alle grupperne, også de etniske minoriteter, i det irakiske samfund, og undgår at landet bliver opdelt i 3 mindre lande.

Vi må nu arbejde seriøst på, at få skabt et demokrati i Irak, og det er positivt hvis det lykkes at få lavet en demokratisk forfatning. Danmark burde intensivere hjælpen til dette, blandt andet i kraft af vores position i sikkerhedsrådet. FN har de nødvendige erfaringer, og man burde støtte, at FN bliver en aktiv del af genopbygningen af landet. Selvom det er de 5 permanente medlemmer af sikkerhedsrådet, der fremlægger resolutionerne, kan Danmark aktivt og progressivt præge debatten i sikkerhedsrådet. Et andet godt argument for, at lade FN spille en aktiv rolle i genopbygningen Irak er, at de irakiske politikere generelt er mere positivt indstillet overfor FN end overfor den amerikanskledede invasion. Dette kan i bedste fald smitte af på befolkningen. Blandt andet findes der stor støtte i Bashra-området, og her burde danske soldater deltage i en lokal FN-mission, der planlægges etableret.

Vigtigt ikke at svigte

Det er klart at vi nu må se fremad og ikke svigte irakerne. Vi må vedblivende fortsætte vores troppekontingent, da det for alvor vil skabe kaos ved en pludselig tilbagetrækning. Den forlængelse af mandatet frem til 1. februar 2006, som lige er blevet besluttet med flertal, er også et vigtig og nødvendigt tiltag, for at undgå, at voldelige grupper i landet ikke får lov at sætte dagsordenen for det Irak, der gerne skulle ende med, at blive en fredelig og demokratisk nation i Mellemøsten. Endvidere er det meget vigtigt, at vi kaster alle kræfter ind på at uddanne irakiske sikkerhedsstyrker - politi og militær - således at de selv gradvist kan overtage styringen og ansvaret for sikkerheden frem mod sommeren 2006.

Det er uhyre vigtigt at sikre, at Danmark ikke igen lader sig kaste ud i en krig med et europæisk flertal mod sig, som det er tilfældet med Irak. På dette felt har man i øvrigt savnet en saglig og dybdegående debat, der kunne trænge til bunds i de virkelige årsager til USA's initiativ til krigen, samt nogle mere uvildige analyser af det afholdte valg i januar. Her lød den officielle melding, at valgdeltagelsen var høj og rundede de 80 procent. Andre steder var den dog nede på kun 10 procent, og i visse områder afholdte mange sig fra at stemme på grund af angsten for voldelige overfald.

Folkeretten skal opretholdes

Det er endvidere vigtigt, at de folkeretslige principper, som er blevet krænket på det groveste i denne krig fra især USA's side, bliver håndhævet i fremtidige krisesituationer. Det er specielt vigtigt, at USA fremviser et godt eksempel omkring på dette felt, da det er den eneste stormagt, og at deres tiltag smitter af på resten af verden - gode som dårlige.

Publiceret af Det danske Fredsakademi, marts 2007